

УДК 334.716 (331.108)

Ольга Івлієва, Олександр Федоров
(Ізмаїл, Україна)

РОЛЬ ТРУДОВОГО КОЛЕКТИВУ У ФОРМУВАННІ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ ШКОЛИ

Розглянуто компоненти, які формують позитивний імідж навчального закладу, чинники, під дією яких позитивний імідж формується. Проведена діагностика викладацького колективу, інфраструктури та визначення поточного іміджу навчального закладу.

Ключові слова: позитивний імідж навчального закладу, структура іміджу, трудовий колектив школи, SWOT-аналіз.

The components that form the positive image of the educational institution, factors, under which the positive image is formed, are considered. The diagnostics of the teaching staff, the description of the head of the school, of the current infrastructure and the definition of the current image of the institution was conducted.

Key words: positive image of the educational institution, image structure, staff collective of the school, SWOT-analysis.

Сьогодні у сфері якісного задоволення потреб батьків та учнів, забезпечення ефективності функціонування школи, велику роль відіграє позитивний імідж освітньої організації. Метою створення позитивного іміджу закладів освіти є підвищення конкурентоздатності, залучення інвестицій, встановлення та розширення партнерських зв'язків [1, с. 65].

Значущість розроблення механізмів формування іміджу навчального закладу полягає в необхідності синтезу знань відносно особливостей організаційної структури НЗ, дослідженні закономірностей формування громадської думки, у розробленні моделі взаємозв'язків між навчальним закладом та суспільством, а також методів дослідження цієї взаємодії. Імідж як образ-стереотип повинен формуватися планомірно, цілеспрямовано, всебічно і закладати у свідомості цільових аудиторій спроектовану суб'єктом систему уявлень й оцінок.

Дослідники проблеми формування іміджу школи вважають, що проблема формування іміджу навчального закладу відноситься до галузі управління школою, та містить мотиваційно-цільвий, змістовний і технологічний компоненти. Відповідно до визначених компонентів іміджу, виділяються зовнішні і внутрішні фактори, які здійснюють вплив на позитивний імідж школи. Ефективність кожного з визначених факторів визначається повнотою їх представлення, системою при їх реалізації.

Розглянемо складові компоненти зовнішнього та внутрішнього іміджу навчального закладу, які представлені на рисунку 1.

Як видно із наведеної схеми, рівень професіоналізму трудового колективу школи є вагомим фактором формування внутрішнього позитивного іміджу школи.

Ставлення суспільства до конкретного навчального закладу формується під дією багатьох факторів, провідним з яких визначено імідж керівника школи. Це пов'язано із тим, що у більшості випадків директор є першою людиною, з якою знайомляться батьки потенційних першокласників. У ході управління закладом освіти директор виконує наступні функції:

- організація та планування діяльності колективу і власної роботи;
- розподіл завдань та інструктаж підлеглих, контроль за ними;
- підготовка звітів, перевірка й оцінювання результатів роботи;
- ознайомлення з усіма новинками у світі бізнесу, техніки, технології висування на розгляд нових ідей та пропозицій;

Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації

– вирішення питань, які виходять за межі компетенції підлеглих та багато інших завдань [2].

Сформованості позитивного іміджу навчального закладу можливо досягти лише в комплексній реалізації основних принципів навчання: гуманізму, демократизму національної спрямованості, відкритості навчання, варіативності, забезпеченні розвивального характеру навчання, активізації пізнавальної діяльності учнів, формуванні творчого потенціалу, єдності навчання та виховання.

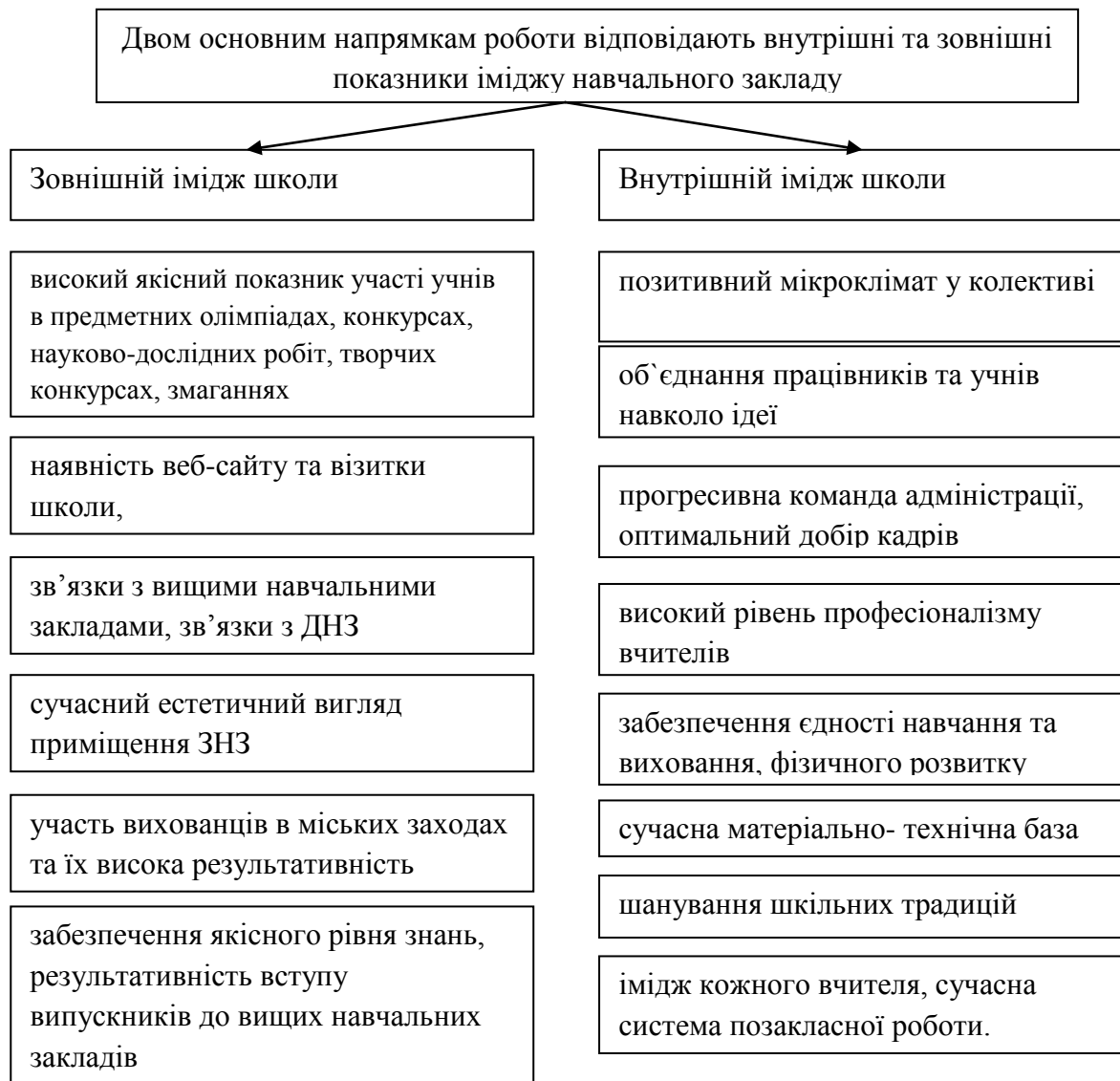

Рис. 1. Дослідження внутрішніх та зовнішніх показників іміджу навчального закладу. Джерело: складено авторами за матеріалами [3, с. 81]

Говорячи про імідж сучасного вчителя, слід відзначити особливості викладацької професії, яка збереглася і сьогодні. Відмітимо, що зовнішній вигляд учителя включає не лише візуальне сприйняття, а й жести, манери, комунікабельність, педагогічний такт, мовну культуру, любов до дітей, педагогічну прозорливість та низку інших якостей, які є тому числі, і компонентами професійного педагогічного іміджу.

Наступним кроком нашого дослідження стане розгляд Лиманської школи та діагностика її викладацького колективу, характеристика керівника навчального закладу, діагностика поточної інфраструктури та визначення її іміджу.

Комунальний заклад «Лиманський навчально-виховний комплекс «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – дошкільний навчальний заклад» Лиманської сільської ради Татарбунарського району Одеської області (скорочена назва КЗ «Лиманський НВК») розташований у с. Лиман, Татарбунарського району по вул. Героїв України, 24.

Заклад об'єднує загальноосвітню школу та дитячий садок. За статутом мовою навчання є українська. Станом на 1 січня 2018 року школа має 178 учнів, у тому числі учнів 1-х класів – 34. Класів – 11, кількість 1-х класів – 1.

КЗ «Лиманський НВК» має в своїй структурі такі департаменти:

– дошкільний підрозділ – старша, середня та молодша групи чисельністю 14, 12; та 8 вихованців;

– кількість класів школи І ступеню – 4 (70 учнів);

– школи ІІ ступеню – 5 (71 учень),

– школи ІІІ ступеню - 2 (18 учнів).

Отже, школа має учнів усіх класів. Функціонування комплексу дитячий садок – школа сприяє позиціонуванню школи як осередку культури, причому, єдиному у селі, крім того, формуванню потенціалу учнів, розширенню кількості батьків, які зацікавлені у її розвитку.

Навчальний процес забезпечують 19 вчителів та 6 вихователів ДНЗ, технічних працівників – 22. Діяльність НВК спрямована на забезпечення реалізації права громадян на здобуття повної загальної середньої освіти в обсязі державних стандартів, створення умов для навчання та виховання.

Протягом 2018/2019 навчального року з метою реалізації єдиної науково-методичної проблемної теми проведені цілеспрямовані педагогічні заходи, які продемонстрували значний педагогічний та методичний доробок і творчі пошуки шляхів реалізації напрямків науково-методичної проблемної теми. У березні місяці на базі Лиманського НВК було проведено семінар бібліотекарів шкіл району. Відповідно до наказу відділу освіти № 155-о/д від 16.05.2019 р. «Про визначення номінантів соціально-педагогічного проекту «Лідер освіти» в 2018/2019 навчальному році» визначені переможцями і нагороджені дипломами відділу освіти педагоги Лиманського НВК, які стали переможцями та призерами професійних конкурсів і фахових змагань на районному, обласному, всеукраїнському рівнях (7 педагогів).

Для забезпечення інтерактивності навчального процесу викладацький колектив має у розпорядженні 25 комп'ютерів для учнів, один кабінет інформатики, 7 ноутбуків та 3 проектори. Зауважимо, що 5 комп'ютерів використовують для потреб адміністрації та управління КЗ «Лиманський НВК».

За результатами зовнішнього незалежного оцінювання, КЗ «Лиманський НВК» посідає 180 місце в області серед 463 шкіл та десяте місце серед 19 шкіл Татарбунарського району. Сім випускників склали 24 тести, з них - 88% успішно. Середнє значення бала ЗНО – 112,7 [4].

Проведене дослідження дає можливість констатувати, що рівень взаємовідносин у колективі в основному товариський, доброзичливий, дружній. Так, педагоги оцінили відносини учитель – учні середнім балом 6,0, адміністрація – батьки та учителя – батьки – 6,7. Але доброзичливість стосунків адміністрація – учитель 4,6 балів, що може бути описаним як абсолютно байдужі та нещирі, з прихованим утиском. Стиль управління школою визначено як демократичний. Вчителі зазначають, що вираженість творчої атмосфери для актуалізації всіх членів навчального процесу є досить високою – 6 балів з 7. Колектив знайомий з багатьма з інноваційних технологій навчання і виховання, але не зовсім готовий їх використовувати. Так, наприклад, близько 81% не готові використовувати дослідницький урок та лабораторно-практичні роботи, інтегроване навчання і 100% - випереджальне навчання.

Педагоги відзначають що школа багата традиціями, святами. Так, наприклад, традиційно у школі проходять свята Першого та Останнього дзвоника, відзначається День вчителя, День учнівського самоврядування, свято Зустрічі випускників. Але, на думку вчителів, школі не

вистачає заходів, на яких би підводилися підсумки роботи як вчительського, так учнівського колективів. Так, було запропоновано проводити Педагогічний та Учнівський олімпи, конкурс на кращий клас. Формуванню ідеї школа – рідний дім могли б сприяти привітання іменинників, привітання учнів та колег з досягненнями та визначними подіями.

На думку колективу, рівень співробітництва з батьківськими об'єднаннями є достатнім. Роботу органів учнівського шкільного самоврядування було оцінено середнім балом 4,7 з 7, що є досить невисоким.

Щодо використання методів педагогічного стимулювання вчителів, то найчастіше згадуються методи заохочення (морального та матеріального), та методи здорової конкуренції. Для стимулювання учнівської діяльності використовуються заохочення, схвалення та змагання.

Узагальненням прояву показників, осмисленням позиції навчальної установи на ринку освітніх послуг, можливі перспективи та наявні проблеми, був SWOT-аналіз, проведений за даними. SWOT-аналіз служить для визначення сильних і слабких сторін школи, можливостей і загроз [5, с. 208]

Проаналізуємо діяльність школи за розглянутою методикою, результати представимо у таблиці 2 (див табл.2).

Як видно з даних SWOT-аналізу, процес формування позитивного іміджу КЗ «Лиманський НВК» не є простим. Поле перетину сильних сторін і можливостей дає можливість зрозуміти, показує, які сильні сторони необхідно використовувати, щоб отримати віддачу від можливостей у зовнішньому середовищі. Вважаємо, що наявність молодих, енергійних вчителів є тим фактором, який має значний вплив на процес формування позитивного іміджу школи.

Таблиця 1.

Фактори SWOT-аналізу за їхніми характеристиками

Фактори	Характеристика
Сильні сторони	<ul style="list-style-type: none"> • Єдиний навчальний заклад у селі; • компактне розміщення школи і дитсадка • наявність лідера у команді – молодого, енергійного директора; • добрі традиції виховної, позашкільної роботи навчального закладу; • наявність молодих, енергійних вчителів; • згуртованість та сприятливий психологічний клімат у колективі; • інтерес до нових методів навчання; • наявний пакет методичних розробок викладацького колективу школи
Слабкі сторони	<ul style="list-style-type: none"> • Будівля, що потребує ремонту; • відсутність належної матеріальної бази; • невисокий рівень освіченості випускників; • консерватизм у роботі методичного відділу; • відсутність іміджевої реклами; • слабка організація органів учнівського шкільного самоврядування та роботи з батьківськими комітетами; • погано розвинені традиції, • слабка презентація сильних сторін навчального закладу • пасивність команди при участі у конкурсах, виставках, концертах
Можливості	<ul style="list-style-type: none"> • Нові державні програми; • підвищення рівня платоспроможності громади; • близькість до всеукраїнського курорту Катранка та біосферного заповідника Тузлівські лимани • зацікавленість громади та її керівництва у розвитку школи • поліпшення інфраструктури району

Загрози	<ul style="list-style-type: none"> • Демографічні зміни; • нові вимоги до ведення шкільної документації; • слабка платоспроможність батьків; • поважний вік вчителів – спеціалістів.
---------	---

Негативний вплив на імідж слабких сторін – стара будівля, що потребує ремонту та відсутність належної матеріальної бази, можна послабити, завдяки можливостям: компактне розміщення школи і дитсадка, та, найголовніше, завдяки зацікавленості громади та її керівництва у розвитку школи, роботи над поліпшення інфраструктури району.

Перетин полів сильні сторони – загрози, показує, які сили необхідно використовувати для усунення загроз. Так, нові вимоги до ведення шкільної документації; поважний вік вчителів – спеціалістів можуть бути побореними завдяки цілеспрямованій роботі з кадровим складом. Молодим та енергійним вчителям, звичайно, простіше прийняти та працювати за новими правилами, а успішне навчання та підвищення кваліфікації молодих учителів дозволить забезпечити школу необхідними фахівцями після виходу поважних спеціалістів на пенсію.

Щоб з'ясувати, від яких слабкостей необхідно позбутися, щоб спробувати запобігти навислу загрозу, потрібно проаналізувати перетин полів слабкі сторони – загрози. Так, слабка організація органів учнівського шкільного самоврядування та роботи з батьківськими комітетами; погано розвинені традиції, слабка презентація сильних сторін навчального закладу, невиразність рекламних акцій посилює дію демографічних загроз. Тому посилюється актуальність презентаційної діяльності школи. Саме презентування, як маркетингова стратегія, дає змогу навчальним закладам зайняти вигідне положення у свідомості і психології професійного співтовариства і споживачів і допомагає зробити зовнішню оцінку якості освіти в школі. Для успішного позиціонування на ринку освітніх послуг особливу увагу буде приділено формуванню привабливого іміджу, бренду і позитивної репутації.

Отже, було проведено всебічний аналіз прояву складових іміджу КЗ «Лиманський НВК». Фахівці вважають, що і імідж навчального закладу може бути позитивним, негативним, нечітким [6].

Дані, отримані при комплексному вивченні складових КЗ «Лиманський НВК» дозволяють зробити висновок про нечіткий її імідж.

Вважаємо, що при цілеспрямованій дії на всі складові іміджу Лиманської школи, її позитивний імідж буде сформовано.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Лук'яненко В. В. Сучасні підходи до професійного становлення молоді: вітчизняний та зарубіжний досвід: монографія. Київ: Освіта, 2014. 218 с.
2. Особисті здібності керівника як чинник його успішної діяльності в системі управління. URL: http://ua-referat.com/Особисті_здібності_керівника_як_чинник_його_успішної_діяльності_в_системі_управління (дата звернення: 18.04.2018).
3. Кияниця Є. О. Імідж організацій соціокультурної сфери: структурний підхід. Вісник Харківської державної академії культури. 2014. Вип. 44. С. 78-85.
4. Рейтинг шкіл Одеської області 2018 року. URL: <https://ru.osvita.ua/school/rating/61719/> (дата звернення: 14.06.2018).
5. Зуєвська І. Н. Механізм формування позитивного іміджу школи. URL: <http://festival.1september.ru/articles/210363/> (дата звернення: 12.07.2018).
6. Вознюк В. С. Позитивний імідж навчального закладу й управлінська культура його керівника. Педагогічний пошук. Вип. 2 (90). 2016. С. 12-15.